

МОГУЋИ ТОК ЧАСА

Час можемо започети разговором уз приказивање следећих примера:

Први пример

Кад у неком запису стоје заграде, прво рачунаш оно што је написано у заградама.

Напиши и израчунај збир:

броја 8 и количника бројева 35 и 7: $8 + (35 : 7) = _ + _ = _$,

броја 12 и количника бројева 49 и 7: $_$,

броја 20 и количника бројева 55 и 5: $_$.

Напиши и израчунај разлику:

броја 56 и количника бројева 63 и 9: $56 - (63 : 9) = _ - _ = _$,

броја 71 и количника бројева 64 и 8: $_$,

броја 28 и количника бројева 81 и 9: $_$.

Напиши и израчунај збир количника:

бројева 72 и 8 и бројева 45 и 9: $(72 : 8) + (45 : 9) = _ + _ = _$;

бројева 30 и 10 и бројева 42 и 6: $_$;

бројева 64 и 8 и бројева 36 и 6: $_$.

Напиши и израчунај разлику количника:

бројева: 72 и 8 и бројева 45 и 9: $(72 : 8) - (45 : 9) = _ - _ = _$;

бројева: 54 и 9 и бројева 30 и 10: $_$;

бројева: 56 и 7 и бројева 49 и 7: $_$.

Други пример

Када се пише количник два броја, он се не мора писати у заграде. Тада подразумевамо да су заграде написане.

Не пишеш: $(12 : 4) - 1$, него: $12 : 4 - 1$.

Не пишеш: $(35 : 5) - (24 : 6)$, него: $35 : 5 - 24 : 6$.

Не пишеш: $(18 : 3) + (25 : 5)$, него: $18 : 3 + 25 : 5$.

Када израчунаваш,	подразумева се,	а рачунаш:
$18 + 63 : 9$	$= 18 + (63 : 9)$	$= _ + _ = _$,
$34 - 35 : 5$	$= 34 - (35 : 5)$	$= _ - _ = _$,
$28 : 7 + 20 : 5$	$= (28 : 7) + (20 : 5)$	$= _ + _ = _$,
$63 : 7 - 45 : 5$	$= (63 : 7) - (45 : 5)$	$= _ - _ = _$,
$63 : 7 - 5$	$= (63 : 7) - 5$	$= _ - _ = _$.

КОМЕНТАР

Кад рачунамо збир: $3 + (12:3)$ тада нас заграде упућују да прво израчунамо $12:3$, а кад рачунамо количник: $(3 + 2):3$, прво рачунамо збир $3 + 12$. Тако у ова два случаја добијамо

$$3 + (12:3) = 3 + 4 = 7,$$
$$(3 + 12):3 = 15:3 = 5,$$

тј. записи: $3 + (12 : 3)$ и $(3 + 12) : 3$ имају различите бројевне вредности, а заграде своју значајну функцију у њиховом разликовању.

Уобичајено је запис $3 + (12:3)$ писати без заграда као $3 + 12:3$, али не смемо заборавити од чега је тај запис постао, тј. да тада прво треба да делимо па затим сабирамо. Зато, код вежби из **другог примера**, стоји колона која „подсећа“ – тј. истиче шта се подразумева. Наравно, то што се подразумева не треба писати него се води рачуна да се прво дели па затим сабира или одузима. Изрази, као што је $3 + 12:3$ не би имали смисла сами по себи јер не бисмо знали којим редом да изводимо назначене операције, али имају прецизан смисао кад их схватимо као резултат изостављања заграда.

Трећи пример

Изрaчунај:

$$3 + 12 : 3 = 3 + \underline{\quad} = \underline{\quad} \quad \text{и} \quad (3 + 12) : 3 = \underline{\quad} : 3 = \underline{\quad},$$

$$20 - 4 : 4 = \underline{\quad} \quad \text{и} \quad (20 - 4) : 4 = \underline{\quad},$$

$$36 : 2 + 4 = \underline{\quad} \quad \text{и} \quad 36 : (2 + 4) = \underline{\quad},$$

$$48 : 8 - 2 = \underline{\quad} \quad \text{и} \quad 48 : (8 - 2) = \underline{\quad}.$$